

Onderwerp	Regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2026
Portefeuillehouder	Titia Cnossen
Registratienummer	BR2100100
Datum Raad	23 december 2021

Gevraagde beslissing:

Het regionale beleidsplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang 2022-2026 vast te stellen. (T21.08635)

0. Samenvatting

In april hebben we u geïnformeerd over het Regionale plan van aanpak doordecentralisatie Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) (U21.01793). Eén van de onderdelen van deze doordecentralisatie is het ontwikkelen van een nieuw regionaal beleidsplan BW en MO. Om de leden van de gemeenteraden op voorhand te betrekken bij de ontwikkeling hiervan hebben we voor hen in mei 2021 een regionaal webinar georganiseerd. In juni heeft u hiervan verslag ontvangen (U21.03705).

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor BW en al langer voor de MO. In het centrumgemeentegebied Rotterdam werken zeven gemeenten (Albrandswaard, Barendrecht, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Lansingerland, Ridderkerk en Rotterdam) vanuit een gezamenlijk kader aan de invulling van deze wettelijke verantwoordelijkheid. Met ingang van 1 januari 2022 wordt Beschermd Wonen doorgedecentraliseerd naar de regiogemeenten. Met een ingroeipad van 10 jaar zullen vanaf 2023 de budgetten voor Beschermd Wonen volgens een - nog niet gepubliceerd - objectief verdeelmodel worden herverdeeld over alle gemeenten, daar waar t/m 2022 de budgetten exclusief over de centrumgemeenten door het Rijk worden verdeeld (nu nog gekoppeld aan centrumgemeente Rotterdam). Dit vraagt om nieuwe afspraken over de samenwerking tussen de zeven gemeenten. Deze hebben we vastgelegd in het voorliggende regionale beleidsplan. Hierin verwoorden we de visie, ambitie en doelen van de zeven gemeenten met betrekking tot BW en MO. De visie is dat alle cliënten naar vermogen meedoen in de samenleving. De ambitie is herstel (oplossen van en/of leren omgaan met problematiek) zodat cliënten weer zelfstandig kunnen wonen. In het beleidsplan stellen we voor het beleid gezamenlijk vorm te geven waarbij gemeente Rotterdam de uitvoering voor zijn rekening blijft nemen. Lokaal dragen we zorg voor voldoende plekken, doorstroommogelijkheden en aanvullende lokale voorzieningen. We kiezen hiermee voor het voortbouwen van de samenwerking zoals we die al hadden afgelopen jaren. Daardoor verandert er nauwelijks iets voor inwoners in Lansingerland met een BW of MO indicatie.

Lokaal

In Lansingerland hebben we aanbieder Pameijer die BW aanbiedt. Pameijer heeft in Bleiswijk een intramurale locatie met 13 plekken en 6 woningen in de nabijheid van de intramurale locatie. De bedoeling is dat inwoners van een BW-locatie binnen 3 jaar weer zelfstandig kunnen wonen. In 2020 hebben 7 inwoners van Lansingerland een nieuwe indicatie BW gekregen.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

Inleiding

Gemeenten zijn vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) sinds 2015 verantwoordelijk voor Beschermd wonen en al langer voor Maatschappelijke Opvang.

Beschermd wonen is wonen in een accommodatie van een zorgaanbieder met daarbij behorend toezicht en begeleiding. Deze woonvorm is bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die (nog) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Maatschappelijke Opvang betreft het bieden van tijdelijk verblijf aan mensen zonder dak boven hun hoofd, gekoppeld aan zorg en begeleiding en/of het verhelpen van een crisis.

In het centrumgemeentegebied Rotterdam werken zeven gemeenten vanuit een gezamenlijk kader aan de invulling van deze verantwoordelijkheid. De samenwerkende gemeenten hebben hiertoe vanaf 2015 een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Vanaf 2018 geldt het gezamenlijk regionaal beleidsplan 2018 t/m 2020 als kader voor de samenwerking. Dit regionaal beleidsplan werd door de gemeenteraad op 17 december 2020 verlengd tot en met 31 december 2021. (BR2000116). Per 1 januari 2022 verloopt dan ook het huidige beleidsplan BW en MO.

Doordecentralisatie

Met ingang van 1 januari 2022 wordt Beschermd wonen doorgedecentraliseerd naar de regio-gemeenten. Het belangrijkste doel van de decentralisatie is om mensen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving, in nabijheid van hun eigen sociale netwerk, te begeleiden en te ondersteunen. Op deze manier blijven mensen meedoen aan de samenleving, hetgeen herstel kan bevorderen. Beschermd wonen ontwikkelt zich steeds meer tot 'beschermd thuis' (zo zelfstandig mogelijk wonen met begeleiding). De maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen is tot 2025 geen onderdeel van de doordecentralisatie en blijft een integrale kerntaak van de centrum-gemeente.

Het Rijk en de VNG hebben afspraken gemaakt over de manier waarop de transitie in Beschermd wonen de komende jaren tot stand moet komen.

- Gemeenten zijn verplicht om regionaal samen te werken.
- De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen met ingang van 2023 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente waar

zij vandaan komen, het woonplaatsbeginsel (een inwoner van Lansingerland die gaat wonen op een Beschermd wonen-locatie in Rotterdam, valt dus onder verantwoordelijkheid van Lansingerland).

- In een nieuw verdeelmodel verdeelt het Rijk de middelen over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten. De middelen zullen worden verdeeld op basis van objectieve criteria in plaats van op de historisch gegroeide verdeling. De uitkomsten van deze herverdeling zijn nog niet definitief bekend.
- Er komt een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor Beschermd wonen en de doordecentralisatie op dit onderdeel in 10 jaar, gerekend vanaf het jaar 2023. De middelen voor de maatschappelijke opvang worden (vooralsnog) niet doorgedecentraliseerd.

Regionaal beleidsplan

De rijksoverheid draagt gemeenten op om regionaal samen te werken. Om vorm te geven aan deze samenwerking hebben we een regionaal beleidsplan opgesteld. De volgende stap is deze voor te leggen ter vaststelling aan de raad op 23 december 2021. De doelen en hoe we die willen bereiken, is op de verschillende onderdelen van het beleidsplan uitgewerkt onder de kopjes Wat willen we bereiken? en Wat gaan we daarvoor doen?

2. Maatschappelijk effect

Inhoud

De visie in het beleidsplan is dat alle cliënten naar vermogen meedoen in de samenleving. Inwoners die Beschermd Wonen hebben te maken met vaak ernstige (multi)problematiek: naast psychische/ psychosociale problemen zijn er vaak schulden, relationele problemen, etc. De ambitie is herstel (oplossen van en/of leren omgaan met problematiek) zodat cliënten weer zelfstandig kunnen wonen. Dit sluit aan bij de visie in het advies van de commissie Dannenberg. Lokaal moeten we zorgen voor voldoende plekken en een goed werkende keten van wonen met zorg. Daarmee maken we uitstroom uit BW mogelijk, maar kunnen we ook een noodzakelijke tussenstap maken. Ook aanvullende en/of aansluitende voorzieningen (bijv. ambulante begeleiding, schuldhelpverlening, gezondheidsbeleid, voorkomen huisuitzetting, e.d.) zetten we in. Daarmee kunnen we soms instroom in BW voorkomen, het verblijf in BW goed verlopen

en uitstroom succesvol zijn. De zeven gemeenten gaan over de keten van wonen met zorg en de lokale voorzieningen meer afstemmen.

Organisatie

In het regionaal beleidsplan stellen we voor om de lokale verantwoordelijkheid als zeven gemeenten gezamenlijk in te vullen en de uitvoering in hoofdlijnen bij gemeente Rotterdam te laten. Dit is verstandig gezien de kleine aantallen cliënten in de andere gemeenten en de ervaring van Rotterdam met de uitvoering. Dit betekent onder meer, dat naast het handhaven van een loket in Rotterdam, Rotterdam de inkoop doet en dat de we de middelen bij elkaar voegen. Om te borgen dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en blijft, is het voornemen een juridische vorm van samenwerking vast te stellen.

Spreidingsopgave

Rotterdam heeft naar verhouding in de regio veel BW plekken. Dit wordt vooral veroorzaakt door buitenregionale instroom. In het bestuurlijk overleg is afgesproken om de BW-plekken beter te spreiden over de regiogemeenten. In onze gemeente bevindt zich één voorziening en bijbehorende plekken in de wijk. Op grond van de bestuurlijk besproken spreiding, zouden we moeten uitbreiden naar in totaal 44 plekken Beschermd Wonen. Dit is een inspanningsverplichting en geen harde eis waarvoor bovendien een periode van maximaal 10 jaar is afgesproken. Het kan voorkomen dat een aanbieder de locatie sluit waardoor plekken uitvallen. Dit is ontwikkeling waar we als gemeente niet altijd invloed op hebben. Om deze reden is de spreidingsopgave een inspanningsverplichting. Bij het overwegen van nieuwe voorzieningen / plekken besteden we aandacht aan de belastbaarheid van de wijk en een goede verbinding van de voorziening met de wijk.

Inkoop

Op dit moment loopt de aanbesteding voor BW door gemeente Rotterdam voor de zeven gemeenten. De contracten gaan naar verwachting in per 1 januari 2023 en deze zullen geldig zijn voor 4,5 jaar. Onderdelen van de aanbesteding/inkoop is ook semimuraal wonen: een overgangsvorm tussen klassiek BW en zelfstandig wonen in. Op deze manier sluiten we beter aan bij de behoefte van de inwoner en maken we de overgang naar een eigen woning makkelijker. Ook kopen we BW+ in: BW met extra ondersteuning en beveiliging voor de zwaarste BW-clients. Hiervoor realiseren we een nieuwe woonzorglocatie, zeer waarschijnlijk in Albrandswaard.

Impact voor Lansingerland

In het algemeen is de verandering voor onze cliënten klein. Voor onze gemeente zijn er wel juridische en financiële gevolgen.

De cliënten

Voor de inwoners die in Lansingerland Beschermd Wonen verandert er weinig ten opzichte van de huidige werkwijze. We vinden het belangrijk dat we de continuïteit waarborgen voor deze

kwetsbare inwoners. Cliënten die al Beschermd Wonen blijven dat doen en op dezelfde plek. Ook een cliënt die is/wordt geherindiceerd voor de Wet langdurige zorg blijft op dezelfde plek wonen. Omdat het de bedoeling is dat cliënten zoveel mogelijk zelfstandig gaan wonen en we dat willen faciliteren, kunnen we verwachten dat meer cliënten eerder (meer) zelfstandig gaan wonen. Dit gebeurt uiteraard alleen voor zover cliënten hieraan toe zijn. Aangezien de uitvoering bij Rotterdam blijft, verandert er ook voor aanvragers weinig tot niets.

3. Argumenten

1.1 Het huidige beleidsplan verloopt 1 januari 2022

Het huidige beleidsplan is ingegaan in 2018 en had een looptijd tot en met 2020. De gemeenteraden hebben eind 2020 besloten om het beleidsplan 1 jaar te verlengen. Naast dat het huidige beleidsplan op 1 januari 2022 verloopt, vraagt de doordecentralisatie van beschermd wonen per 2022 om een nieuw beleidsplan waarin we ook dieper ingaan op (financiële) samenwerkingsafspraken.

1.2 Het Rijk en de VNG verplichten gemeenten tot een samenwerking betreffende beschermd wonen

Buiten dat samenwerking verplicht is gesteld hebben we in Lansingerland te maken met een relatief klein aantal inwoners dat beschermd woont. Samenwerking en uitvoering mandateren aan de gemeente Rotterdam is daarom een logische conclusie. Hoe en met wie wij samenwerken is in het beleidsplan uitgewerkt.

4. Kanttekeningen

1.1 Een regionaal beleidsplan beperkt ons in keuze flexibiliteit omtrent beschermd wonen

Door ons beleid op te stellen met 6 andere gemeenten zijn we minder flexibel in het maken van lokale keuzes. Echter, doordat in Lansingerland relatief weinig inwoners beschermd wonen, hebben wij niet het volume om genoeg expertise op te bouwen. Deze expertise hebben we gezamenlijk wel en in het bijzonder Rotterdam. Mee liften op hun expertise zorgt voor betere indicatiestellingen en verlicht de administratieve last bij Lansingerland. Wij blijven wel in gesprek met Pameijer waardoor wij goede feeling houden met onze inwoners die beschermd wonen in onze gemeente.

5. Financiële consequenties met dekkingsvoorstel

Hoewel het beleidsplan gaat over MO en BW, is de financiële verantwoordelijkheid voor de MO niet overgeheveld naar alle gemeenten. Voor MO is de gemeente Rotterdam gedurende deze beleidsperiode financieel verantwoordelijk. Hier komt dan ook alleen het financiële kader voor BW aan de orde.

De taak en de bijbehorende middelen voor beschermd wonen gaan, conform de afspraken die Rijk en VNG hebben gemaakt, over van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Voor 1 januari 2022 moeten de regio's afspraken aangaande beschermd wonen maken. De financiële door-

decentralisatie gaat een jaar later pas in, per 2023. Rotterdam krijgt als centrumgemeente in 2022 vanuit de algemene uitkering nog de middelen voor de regionale voorzieningen beschermd wonen en draagt nog de volledige kosten. Voor 2022 zijn er dus geen financiële gevolgen voor onze gemeente.

Regionale keuzes inzet middelen

In voorliggend beleidsplan stellen we voor dat vanaf 2023 en verder 90% van de middelen die via het Rijk verstrekt zullen worden aan de gemeenten, beschikbaar te stellen aan de centrumgemeente voor het gebundeld inzetten voor de uitvoering van BW. De overige 10% mogen de gemeenten zelf inzetten voor lokale initiatieven in het kader van Beschermd Wonen. Verder is het voorstel dat we binnen de BW-regio het woonplaatsbeginsel niet toepassen. Dat betekent dat we niet onderling verrekenen tussen de zeven gemeenten op basis van het woonplaatsbeginsel. Hiermee voorkomen we een grote toename van administratieve lasten. Voor de betaling van de kosten voor cliënten die van buiten de regio komen passen we het woonplaatsbeginsel wel toe.

De begroting is aan veranderingen onderhevig en wordt jaarlijks opgesteld en door het bestuurlijk overleg van de samenwerkende gemeenten goedgekeurd. Daarna stellen deelnemende gemeenteraden de begroting en de gemeentelijke bijdrage vast. De eerstvolgende begroting die de lokale gemeenteraden zullen vaststellen is de begroting voor 2023.

6. Juridische aspecten

De doordecentralisatie van BW heeft juridische consequenties. Om de uitvoering van BW bij de gemeente Rotterdam te laten, moet er een juridische samenwerkingsvorm worden gecreëerd. Voor 2022 regelen we de uitvoering van BW via een mandaatbesluit. In 2022 werken we de juridische samenwerkingsvorm met een ingangsdatum van 1 januari 2023 verder uit en bieden we deze in 2022 ter vaststelling aan de raad aan. Uitgangspunten van de samenwerkingsvorm zullen zijn: uitvoering door gemeente Rotterdam (taken en bevoegdheden mandateren we aan gemeente Rotterdam, hierdoor blijven alle gemeenten zelf eindverantwoordelijk), een jaarlijkse begroting en bijdrage per gemeente, vergaderingen zijn openbaar en de vergaderstukken worden gepubliceerd.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie

Webinars adviesraden en gemeenteraden

In regionaal ambtelijk en bestuurlijk overleg, overlegden we met ingang van 2020 over de samenwerking. In mei van 2021 zijn er voor de raadsleden en gemeentelijke adviesraden, webinars gehouden om te informeren en input op te halen voor dit regionaal beleidsplan. Tijdens de webinars was een ervaringsdeskundige aanwezig die haar visie op BW gaf vanuit het

perspectief van de cliënt. De opgehaalde input is zoveel mogelijk verwerkt in het regionale beleidsplan.

Bestuurlijk overleg

De wethouders Wmo van de samenwerkende gemeenten hebben op 15 juli 2021 ingestemd met het Regionaal beleidsplan en met het voorleggen aan de afzonderlijke colleges (en daarna ter vaststelling aan de gemeenteraden). Het gaat hier om regionale samenwerking tussen gemeenten met het voornemen de uitvoering bij één gemeente neer te leggen. Dit zal uiteindelijk worden geformaliseerd in een juridische samenwerkingsvorm.

ASD

We hebben de ASD om advies gevraagd en deze hebben zij aangeleverd (T21.08634). De adviesraad onderschrijft de doelstellingen en de ambities in het beleidsplan. Daarnaast heeft de adviesraad enkele aandachtspunten, onder andere: goede aansluiting met lokale voorzieningen en mogelijkheden voor uitstroom naar zelfstandig wonen. In de reactie aan de adviesraad geven we antwoord op de vragen die vooral ingaan op onze lokale situatie. Ook hebben we in de bijlage een inspraaknotitie (T21.08747) opgenomen waarin de adviezen en/of vragen van de adviesraden van de andere regiogemeenten zijn opgenomen. In dezelfde notitie staat of het advies tot aanpassing van het beleidsplan heeft geleid.

9. Verdere procedure

Na vaststelling gaat het nieuwe beleidsplan 2022 t/m 2026 per 1 januari 2022 van kracht. Jaarlijks komen we terug met het voorstel voor de begroting beschermd wonen zodat de raad deze vast kan stellen.

Bijlagen

1. Beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2026 (T21.08635)
2. Advies ASD regionaal beleidsplan BW en MO (T21.08634)
3. Reactie advies ASD regionaal beleidsplan BW en MO (U21.06539)
4. Inspraaknotitie Regionaal beleidsplan BW en MO (T21.08747)
5. Regionaal plan van aanpak 2021 doordecentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang (U21.01793)
6. Verslag en link webinar beschermd wonen (U21.03705)

Datum Raad 23 december 2021

Registratienummer BR2100100

Onderwerp **Regionaal beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2026**

De raad van de gemeente Lansingerland;
Na het voorstel gelezen te hebben

Op basis van de argumenten

- 1.1 Het huidige beleidsplan verloopt 1 januari 2022;
- 1.2 Het Rijk en de VNG verplichten gemeenten tot een samenwerking betreffende beschermd wonen.

Rekening te houden met

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
- Beschermd wonen zoals bedoeld in de algemene bepalingen 1.2.1 onder b van de Wmo 2015.

Besluit(en)

Het regionale beleidsplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang 2022-2026 vast te stellen. (T21.08635)

Dit Raadsbesluit is vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 23 december 2021,

de griffier,

drs. Bert Schouten